

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput II. Restitutio Judicibus, Advocatis, Procuratoribus, & Notariis
incumbens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

vendant, aut aliis donent, ad restitutionem tenentur. Restituere quoque tenentur, si optimum vinum furripiant, quod famulis tribui non solet, aut escas delicatiores; hæc etenim necessaria illis non sunt, nec famulis illa tradere domini volunt.

CAPUT II.

Restitutio Judicibus, Advocatis, Procuratoribus & Notariis incumbens.

Judex, qui injusta sua sententia, aut ignorantia bona auferit alicui, juxta sanctum Thomam ad restitutionem tenetur (2. 2. qu. 76. art. 1.) quia injuste alteri injuriam affert, officium suscipit sine scientia ad illud exercendum re-

lenta, de quorum furtiva consumptione delicatæ ancillæ sæpius se accusant; raro, aut nunquam se emendant. Hæc quippe annum in computum ducta in grave damnum coalescant, quod unice reali successiva restitutione; non autem (prout nonnulli inepti hujusmodi furtorum fautores putant) oratione, vel majore in famulatu solertia est resarciendum. In casu, quo de domini contraria voluntate ancilla dubitat, vel caute inquirere, vel eo loco ac tempore, quo videri ab heris &c. queat, prius facta reiterare debet; & brevi quid de præterito judicandum, quidque pro futuro sit faciendum, cognoscere. Eadem regula circa pauperes, vel clancularis coadjutrices &c. est servanda. Huc spectat propositio ab Innocentio XI. damnata: *Famuli & famulæ domesticæ possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario, quod recipiunt.* Est 37.

fitra. Hoc animadvertant Judices illi, qui recte fungi munere suo ignorant, vel necessariam diligentiam omittunt in iis examinandis negotiis, de quibus sententiam ferunt.

Causæ relatores, qui pauperum lites jacere sinunt, vel de die in diem expedire differunt, ut amicis suis, vel potentibus faveant; clientibus suis damna tenentur reficere, quæ iisdem negligentia sua inferunt.

Supremarum Curiarum Consilarii hujusce peccati sæpe sunt rei, dum pauperum causas vel ex negligentia, vel ex potentum metu negligunt; ex quo fit, ut pauperes vel amittant, quod juste perunt, vel cum gravi sua jactura negotium transigant.

Judex, qui pro injusta ferenda sententia pecuniam accepit, debet illam restituere non ei, qui eandem dedit; æquum enim est, ut qui justitiam corrumpere molitus est, hanc jacturam patiat; sed illi, quem injusta sententia læsit, ut damna eidem illata aliquo modo reficiat.

Judex, Regis Procurator, aliive Officiales nequeunt pecuniam pro officiis suis accipere, quando causam non judicarunt. Exempli gratia si reus accusatori pecuniam tradat, ut lis cesset. Debent enim hi justitiam reddere, nec ita reis favere, ut illos impunitos dimittant. Quidquid igitur propterea accipiunt, restituere tenentur. Id locorum Domini attendant, qui a reis pecuniam accipiunt, ne hi in judicium vocentur, vel ut injusta sententia absolvantur; graviter enim

peccant, acceptamque pecuniam tenentur restituere. Horum plerique nullum hic adesse peccatum putant; imo hoc lucrum inter cætera dignitatis suæ emolumenta enumerant.

Advocati, qui injustas tuentur causas, vel ex malitia aut ignorantia clientes suos iniquis litibus implicant, damna rescicere illorum debent, qui perversa sua consilia amplexi sunt: quod si negligentia sua clientum negotia in perniciem ruant, ad restitutionem pariter tenentur.

Advocatus, qui clientis sui causam injustam esse certo novit, illique suadet, ut rem transigat, transactionemque componit, peccat, & damnum resarcire debet, quod alter ex hac transactione injuste patitur. Idem dicitur, si scripturas inutiles conficiat, ut majorem mercedem accipiat, augmentum hoc debet restituere.

Procuratores, qui technis suis efficiunt, ut alter causa injuste cadat, ad damni restitutionem tenentur. Tenentur quoque, si litem frustra protrahant, vel si indebitas mercedes exigant, aut vacationum pretium, quas non peregerunt, aut apographorum, pro quibus nihil solverunt: nisi tabelliones gratis id sibi præstarent, ut similem deinceps gratiam ipsi reciperent.

Si usurario petente injustum contractum Notarius scribat, ut debitorem obliget, injustitiæ particeps est, & ad restitutionem tenetur, si vero petente debitore usurarium contractum scribat, peccat quidem, quia leges usuram prohibentes violat, sed ad restituendum non adstringitur.

Restitutio tabelliones, apparitores &c. 195

Peccant Notarii, qui in suo exercendo officio Regum edicta non servant, qui acta fideliter non exprimunt, sed aut illa mutilant, aut illis aliquid addunt; qui actorum Libros celant, & horum exemplaria dare negant, & præsertim Ecclesiæ legata: hi damna refarcire debent, quæ ex ipsorum infidelitate aut ignorantia promanant.

C A P U T III.

Restitutio tabelliones, apparitores, & testes obligans.

Tabelliones, qui ultra taxas a Principis aut Parlamenti edictis præscriptas aliquid exigunt, ad restitutionem tenentur; quando item in conficiendis apographis non tot in foliis singulis lineas, nec tot in singulis lineis voces conscribunt, sicuti debent; vel cum longa & superflua verba iisdem interferunt; si petita apographa tradere differunt, ex qua dilatione litigantes damnum patiantur, restituere pariter debent.

Apparitores, qui falsas denuntiationes faciunt, aut veras absque debita diligentia faciunt, aut data opera efficiunt, ut actus nullitate laboret: aut qui in bonorum obligatione aliquid celant, aut vili vendunt pretio, damnum inde secutum sarcire tenentur.

Testes juridice vocati, qui reddere testimonium recusant, aut veritati contrarium reddunt, damnum hinc obveniens refarcire debent, quidquid contra novi aliqui Casuistæ dicant. Etenim privati homines Judicibus, a Principe pro tuenda